

T.C.

KONYA

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/1013

KARAR NO : 2023/1088

DAVACI : TEMSİLEN EĞİTİM VE
BİLİM EMEKÇİLERİ SENDİKASI

VEKİLİ : AV. BEDİA BORAN BULUT

Cinnah Cad. Willy Brand S. No:13 Çankaya / ANKARA

DAVALI : MUŞ VALİLİĞİ

VEKİLİ : AV.-UETS[.....]

DAVANIN ÖZETİ : Davacının Lisesi'nde öğretmen olarak görev yapmakta iken; 18/12/2015 tarihinde yapılan basın açıklamasına ve oturma eylemine katıldığından bahisle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/D-o maddesi uyarınca "kademe ilerlemesinin durdurulması cezası" ile cezalandırılmasına ilişkin 25/03/2016 tarih ve 18 sayılı işlemin; mensubu olduğu sendikanın çağrısı üzerine basın açıklamasına katıldığı, dava konusu disiplin cezasının sendika özgürlüğüne, yargı kararlarına, hukuka ve mevzuata aykırı olduğu ileri sürülerek iptali ile maaşından yapılan kesintinin yasal faiziyle birlikte tarafına ödenmesine karar verilmesi istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Davanın süresi içerisinde açılmadığı, dosyada bulunan polis tutanakları incelendiğinde gerek 23/12/2015 tarihli ve gerekse 18/12/2015 tarihli eylemin 4688 sayılı Kanun'da tanımı verilen sendikal bir hak arama eylemi olmadığı, kamu hizmetine giren ve devlet adına millete hizmetle yükümlü bulunan kamu çalışanlarının Anayasa ve Kanunlara bağlı olmaları ve dürüstlük ve tarafsızlık ilkelerine uygun davranmaları gerektiği, dava konusu işlemin hukuka uygun olduğu ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Konya 1. İdare Mahkemesi'nce; Mahkememizin davanın reddine ilişkin 14/03/2017 tarih ve E:2016/987, K:2017/534 sayılı kararının istinaf edilmesi üzerine Konya Bölge İdare Mahkemesi 3.İdari Dava Dairesi'nin 29/11/2017 tarih ve E: 2017/2046, K:2017/2906 sayılı kararı ile istinaf isteminin kesin olarak reddine karar verildiği ve davacının yaptığı bireysel başvuru üzerine Anayasa Mahkemesi'nin 08/06/2023 tarih ve 2018/5060 başvuru numaralı kararı ile Mahkememiz'in E:2016/987 sayılı dava dosyasında yeniden bir yargılama yapılmasına karar verildiği görülmekle dava dosyası yeniden incelenerek işin gereği görüşüldü;

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun, "Kararlar" başlıklı 50. maddesinde, "Esas inceleme sonunda, başvurucunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir. Ancak yerindelik denetimi yapılamaz, idari eylem ve işlem niteliğinde karar verilemez. Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir." hükmüne yer verilmiştir.

Dava, davacının Lisesi'nde öğretmen olarak görev yapmakta iken; 18/12/2015 tarihinde yapılan basın açıklamasına ve oturma eylemine katıldığından bahisle 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/D-o maddesi uyarınca "kademe ilerlemesinin durdurulması cezası" ile cezalandırılmasına ilişkin 25/03/2016 tarih ve 18 sayılı işlemin iptali ile maaşından yapılan kesintinin yasal faiziyle birlikte tarafına ödenmesine karar verilmesi istemiyle açılmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125/D-o maddesinde yer alan; "**Herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak.**" fiili kademe ilerlemesinin durdurulmasının gerektiren fiil ve haller arasında sayılmıştır.

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/1013

KARAR NO : 2023/1088

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının olayların yaşandığı tarihte Muş'un Varto ilçesinde öğretmen olarak görev yaptığı ayrıca Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonuna (KESK) bağlı Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim Sen) üyesi olduğu, Eğitim Sen Muş Şubesinin almış olduğu "baskı süreciden kaynaklı her türlü tutuklama, gözaltı vb. olayları ile ilgili Muş Emek ve Demokrasi Platformu ve diğer platformların, ..., düzenleyecekleri her türlü basın açıklaması ve mitinglere üyelerin ve yöneticilerin gözlemci olarak katılmasına" ilişkin 14/4/2015 tarih ve 15 sayılı kararı üzerine Varto Emek ve Demokrasi Platformu'nun düzenlediği 18/12/2015 tarihli basın açıklamasına katıldıkları, Olay Yeri Tutanağı'na göre basın açıklamasının Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) ve Halkların Demokratik Partisi (HDP) tarafından organize edildiği ve Varto Belediye Başkanı S.E. ve DBP'li A.A'nın önderliğinde 50 kişinin katılımıyla eski belediye pasajı önünde gerçekleştirildiği, 12.20'de başlayan basın açıklaması, 12.30'da oturma eylemine dönüştüğü ve 12.40'da grubun olaysız bir şekilde dağıldığı, Muş Milli Eğitim Müdürlüğü'nün 19/01/2016 tarihli görevlendirme yazısı ve ekindeki Valilik makamının 15/01/2016 tarih ve E.538796 sayılı olurları ile 18/12/2015 ve 23/12/2015 tarihlerinde DBP ve HDP oranizesinde yapılan basın açıklamalarına ve oturma eylemine katıldığı tespit edilen aralarında davacının da bulunduğu bir kısım öğretmenler hakkında soruşturma başlatıldığı, soruşturma sonucunda düzenlenen 22/06/2016 tarih ve 13 sayılı soruşturma raporunda: "Lisesi'nde öğretmen olarak görev yapan davacının, 18/12/2015 tarihinde yapılan basın açıklaması ve oturma eylemine katıldığı, yapılan eylemin belirli siyasi partiler ile terör örgütü lehine destek olma, Türkiye Cumhuriyeti Devleti, hükümeti ve halkıyla teröre karşı mücadeleyi zaafa uğratma , teröre karşı verilen mücadeleyi iktidar partisi politikası olarak gösterip, halkı bu partiye karşı düşmanlığa davet ettiği, yine davacının iştirak ettiği eylemde " PKK halktır Halk Burada, Kürdistan Faşizme Mezar Olacak, Cizre Halkı Yalnız Değildir, Şehit Namının" şeklinde sloganlar atıldığı tespitlerine yer verilerek sübut bulan eylemleri karşılığında davacı hakkında disiplin yönünden 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu 125/D/o maddesi uyarınca 1 yıl süreyle kademe ilerlemesinin durdurulması cezası ile tecziyesinin teklif edildiği, getirilen teklif uyarınca davacının "Bir (1) yıl süre ile kademe ilerlemesinin durdurulması" cezası ile cezalandırılması üzerine anılan işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açılmış olduğu anlaşılmıştır.

Anayasa'nın 129. maddesinin birinci fıkrasında memurlar ve diğer kamu görevlilerinin Anayasa ve kanunlara sadık kalarak faaliyette bulunmakla yükümlü olduklarının hükme bağlandığı, 657 sayılı Kanunu'nun 7. maddesine göre ise devlet memurunun, tarafsızlığını gölgeleyecek şekilde bir siyasi parti, kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef tutan bir davranışta bulunamayacağı gibi siyasi ve ideolojik amaçlı beyanda da bulunamayacağı, aynı Kanun'un 125. maddesinde de herhangi bir siyasi parti yararına veya zararına faaliyette bulunan devlet memurlarına disiplin cezaları verileceği ifade edilmiştir.

Anayasal ve ilgili yasal çerçeve göstermektedir ki gerek Anayasa koyucu gerekse yasa koyucu kamu hizmetlerinin Anayasa'ya sadakat ödevi ile tarafsızlık yükümlülüğüne aykırı davranan ya da aykırı davranabileceği yolunda haklı ve objektif bir kanaat uyandıran kamu görevlileriyle yürütülmesini arzu etmemektedir.

Hiç şüphesiz Anayasa ve kanun koyucunun söz konusu beklentisi başta ifade özgürlüğü olmak üzere temel hak ve özgürlükler alanında kamu görevlilerinin sıradan bireylere göre daha fazla sınırlanmaları anlamına gelecektir. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesinin çok sayıda kararında altını çizdiği gibi kamu görevlisi olmak sağladığı birtakım ayrıcalıklar ve avantajların yanında bazı külfet ve sorumluluklara katlanmayı ve diğer kişilerin tabi olmadığı sınırlamalara tabi olmayı da gerektirmektedir. Kişi kamu görevine kendi isteği ile girmekle bu statünün gerektirdiği ayrıcalıklardan yararlanmayı ve külfetlere katlanmayı kabul etmiş sayılır, kamu hizmetinin kendine has özellikleri bu avantaj ve sınırlamaları zorunlu kılmaktadır (İhsan Asutay, B. No: 2012/606, 20/2/2014, § 38; Cem Özyayın, B. No: 2017/26800, 13/1/2022, § 36; Elif Güneysu, B. No: 2017/31733, 7/10/2021, § 42).

Uyuşmazlıkta, somut olaya konu sendika kararlarının, belirli platformlar tarafından yapılacak tutuklama ve gözaltı konulu basın açıklamalarına sendika üyelerinin ve yöneticilerinin gözlemci olarak katılması istemine ilişkin olduğu, buna göre kamu görevlileri sendikalarının çekirdek faaliyet alanı ile ilgili olmayan basın açıklamasına katılım nedeniyle tesis edilen işlemlerin toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği anlaşılmıştır. (Anayasa Mah. - Leyla Sezen, B. No: 2016/15197, 29/5/2019, § 22; Gülistan Atasoy ve diğerleri [GK], B. No: 2017/15845, 21/1/2021, § 39).

Toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına yönelik bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun kabul edilebilmesi için zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması ve orantılı olması gerekir (Yılmaz Güneş ve Yusuf Karadaş, B. No: 2015/10676, 26/12/2018, §§36-40; Gülistan Atasoy ve diğerleri [GK], B.

T.C.

KONYA

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/1013

KARAR NO : 2023/1088

No: 2017/15845, 21/1/2021, §§59-63; *Abdulkadir Öztürk*, B. No: 2019/13420, 31/3/2022, § 36)

Olayda; davacının katıldığı basın açıklamasının siyasi bir partinin yararına veya zararına fiilen faaliyette bulunmak kapsamında kabul edilmesi nedeniyle disiplin cezası ile cezalandırıldığı anlaşılmaktadır.

Anayasa Mahkemesi'nin yerleşik içtihatlarına göre düşünce açıklamaları nedeniyle kamu görevlileri hakkında verilen disiplin cezalarına ilişkin olarak:

- İfade özgürlüğü söz konusu olduğu için devlet memurlarının da birer birey olduğu, siyasi görüş sahibi olma, ülke sorunlarıyla ilgilenme, tercih yapma gibi sosyal yönleri sahip olma haklarının bulunduğu gözardı edilmemesi, (*Hasan Güngör*, B. No: 2013/6152, 24/2/2016, § 49; *Ömer Yalçın*, B. No: 2017/30798, 29/9/2020, § 27; *Zeki Çınar*, B. No: 2016/3585, 12/6/2019, §§ 34, 35).

- Sosyal yönleri de bulunan bireyler oldukları düşünüldüğünde kamu görevlilerinin her tür düşünce açıklamalarının değil siyasi partiler lehine veya aleyhine olarak başkalarını ikna etme çabası olarak kabul edilebilecek açıklamalarının propaganda olarak kabul edilmesi (*Sinan Akbulut*, § 34),

- Somut olayda kamu görevlisinin düşünce açıklamasını kamu görevi statüsünün ve görev yaptığı alanın kendisine sağladığı unvanı dâhil herhangi bir olanağı kullanarak yapıp yapmadığının ortaya konması, (kamu görevinin niteliğine ilişkin olarak bkz. *Adem Talas* [GK], B. No: 2014/12143, 16/11/2017, § 47)

- Yapılan düşünce açıklamasının kamu hizmetlerinin sürekliliğini, etkinliğini, verimliliğini ya da gereği gibi yerine getirilmesini ne şekilde etkilediğinin ve cezayı gerekli kılan -devlet organizasyonu içinde düzenin bozulması, hizmetlerin yürütülememesi gibi- sonuçların neler olduğunun veya bu tür sonuçlara neden olmasının kuvvetle muhtemel olduğunun ortaya konulması gerektiği (*Yasin Agin ve diğerleri* [GK], B. No: 2017/32534, 21/1/2021, §§ 61, 63; *Levent Tunçel*, §§ 42, 44;)

- Her durumda kamu görevlisinin ödev ve sorumluluk derecesinin, bulunduğu konum ve görev yaptığı alanla bağlantılı olarak belirlenmesi gerektiği (*Hikmet Aslan*, B. No: 2014/11036, 16/6/2016, § 55; *Hasan Güngör*, § 48)

- Hükmedilen disiplin cezasıyla kamusal önemi bulunan objektif amaca ulaşılabilceği başka bir deyişle kamu görevlisinin cezalandırılmasının zorunlu bir sosyal ihtiyaca karşılık geldiğinin gösterilmesi, düşünce açıklamasının kamu görevini etkileme derecesiyle orantılı bir disiplin cezasına hükmedilmesi gerektiği, (bkz. *Mehmet Alanç ve diğerleri*, § 45; *Şah İsmail Harmancı*, § 37; *Ayfer Altuntaş ve İkbâl Ünzile Gürsoy*, § 45).

-Değerlendirmelerin açık, spesifik ve tekil olarak yapılması gerektiği (bireyselleştirilmiş değerlendirme zorunluluğuna ilişkin olarak Anayasa Mah-*Şah İsmail Harmancı*, § 41) anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık konusu olayda olduğu gibi sendikaların çağrısı üzerine veya başka şekilde düzenlenmiş ve yetkililerce siyasi mesajların verildiği kabul edilen toplantıların sırf katılımcısı olan kamu görevlilerinin bir siyasi parti yararına veya zararına faaliyette bulunduklarının kabul edilemeyeceği, aksi durumun bu tür toplantılara katılan kamu görevlilerinin otomatik olarak disiplin cezaları ile cezalandırılmalarına ve başta ifade özgürlüğü ve toplantı hakkı olmak üzere temel hak ve özgürlüklerinin ciddi şekilde zarar görmesine neden olacağı açıktır.

Buna göre ilgili toplantının konusu, amacı, kapsamı ve seyrinin idarece açık bir şekilde ortaya konulması ve toplantıya konu edilen fikirlerin barışçıl-silahsız ve saldırsız- bir şekilde ifade edilip edilmediğinin incelenmesi gerekmektedir. Eğer toplantı şiddet içeriyorsa veya bu toplantıda şiddete çağrıda bulunuluyorsa bu toplantının barışçıl kabul edilmesi ve anayasal korumadan yararlanması mümkün değildir. Bununla birlikte her durumda siyasal ve toplumsal olaylarla ilgili olarak kamu görevlisinin bilgi edinme merakı ve duyarlılığını gösterme talebi de gözetilerek katılımcının toplantıdaki rolüne -dinleyici, konuşmacı, slogan atan gibi- ilişkin dikkatli bir ayırmda bulunulması gerekir (Anayasa Mah- *Yılmaz Güneş ve Yusuf Karadağ*, §§ 31-56; *Şah İsmail Harmancı*, §§ 33-51; bilgi edinmeye ilişkin değerlendirmeler için bkz. *Hasan Güngör*, §§ 51,53; *Hasan Güngör* (2), B. No: 2015/1554, 25/12/2018, § 51; *Zeki Çınar*, § 45).

Yukarıda yer verilen açıklamalar ışığında davacının disiplin cezası ile cezalandırılmasına ilişkin dava konusu işlem incelendiğinde; olayda, davacının bu türden sınırlamalara tabi tutulmasını gerektirecek veya başka güvenlik tehdidi oluşturan bir görevde bulunmadığı, görevinde tarafsızlığını ihlal edici tavır ve eylemlerinin bulunduğuyla ilişkin olarak bilgi ve belgenin olmadığı gibi demokratik eğilim dışına çıkan, şiddet içeren eylemlerde bulunduğuyla ilişkin açık bir tespitin bulunmadığı, eylemin HDP ve BDP himayesinde gerçekleştirildiğini belirtmek haricinde davacının hangi fiilinin ne şekilde bir siyasi partinin yararına veya zararına faaliyet olarak kabul edildiği açıklanmadığı gibi yapılan organizasyonun içeriğine ilişkin olarak ayrıntılı bir

T.C.

KONYA

1. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/1013

KARAR NO : 2023/1088

tespitin de mevcut olmadığı nazara alındığında davacının salt basın açıklamasına katılma eyleminin, 657 sayılı Kanun'un 125/D-(o) maddesinde düzenlenen "siyasi parti yararına fiilen faaliyette bulunmak" eylemi kapsamında değerlendirilmesine hukuken olanak bulunmadığından davacının anılan eylemi nedeniyle disiplin cezası ile cezalandırılmasına ilişkin işlemde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Öte yandan; Anayasanın 125.maddesinin 7. fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararları ödemekle yükümlü olduğunun hükme bağlandığı dikkate alındığında hukuka aykırı işlem nedeniyle davacının yoksun kaldığı parasal hakkının da yasal faiziyle birlikte davacıya ödenmesi gerekmektedir.

Açıklanan nedenlerle, dava konusu işlemin **iptaline**, davacının dava konusu işlem nedeniyle mahrum kaldığı parasal hakkının dava açma tarihi olan 07.09.2016 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı idare tarafından davacıya ödenmesi isteminin **kabulüne**, aşağıda dökümü yapılan 576,55-TL yargılama giderinin ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 10.500,00-TL vekalet ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, Harçlar Kanunu'nun 8.maddesi uyarınca belirlenen 269,85-TL harçtan 29,20-TL harcın mahsubu sonucu kalan 240,65-TL harcın iş bu kararın kesinleşmesinden sonra davacıdan tahsili için ilgili tahsil dairesine müzekkere yazılmasına, artan posta ücretinin talep edilmemesi halinde Mahkememizce karar kesinleştikten sonra re'sen davacıya iadesine, **kararın tebliğini izleyen günden itibaren 30 gün içerisinde Konya Bölge İdare Mahkemesi'ne istinaf yolu açık olmak üzere, 29/09/2023 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.**

Başkan
MUKADDES AYTAÇ GÜNER
101651

Üye
ÇETİN KESKİN
178600

Üye
CEMİLE ŞAHİN GÜNGÖR
192016

YARGILAMA GİDERLERİ :

Başvuru Harcı	:	29,20-TL
Karar Harcı	:	269,85-TL
İstinaf Başv.Harcı:		85,70-TL
Vekalet Harcı	:	4,30 -TL
Posta Gideri	:	187,50-TL
Toplam	:	576,55-TL

